RAQAMLI TA’LIM TUSHUNCHASI VA UNING PEDAGOGIK MOHIYATI

Sattorova Mohiraxon Bahtiyorjon qizi

Farg‘ona davlat universiteti magistranti

Annotatsiya: Ushbu tezisda raqamli ta’lim tushunchasi, uning mazmun-mohiyati va zamonaviy pedagogik jarayondagi ahamiyati yoritilgan. Raqamli texnologiyalardan ta’lim jarayonida foydalanish imkoniyatlari, elektron ta’lim resurslari, interaktiv platformalar hamda multimedia vositalarining o‘quvchilar bilimini o‘zlashtirishdagi o‘rni tahlil qilingan. Shuningdek, raqamli ta’limning o‘quvchilarda mustaqil fikrlash, axborotni izlash va tahlil qilish, ijodkorlik hamda bilish faolligini rivojlantirishga ta’siri ko‘rib chiqilgan. Raqamli vositalarni pedagogik maqsadlarga muvofiq qo‘llash, o‘qituvchining raqamli kompetensiyasini rivojlantirish va an’anaviy ta’lim usullarini zamonaviy texnologiyalar bilan uyg‘unlashtirish masalalariga alohida e’tibor qaratilgan.

Аннотация: В тезисе раскрываются понятие цифрового образования, его сущность и значение в современном педагогическом процессе. Рассматриваются возможности использования цифровых технологий, электронных образовательных ресурсов, интерактивных платформ и мультимедийных средств для повышения эффективности обучения. Особое внимание уделяется влиянию цифрового образования на развитие самостоятельного мышления, творческих способностей, навыков поиска и анализа информации, а также познавательной активности учащихся. Подчеркивается необходимость целенаправленного применения цифровых инструментов, развития цифровой компетентности педагога и сочетания традиционных методов обучения с современными образовательными технологиями.

Abstract: This thesis explores the concept of digital education, its pedagogical essence, and its significance in the modern educational process. It examines the potential of digital technologies, electronic learning resources, interactive platforms, and multimedia tools to improve teaching and learning effectiveness. Particular attention is given to the role of digital education in developing students’ independent thinking, creativity, information-searching and analytical skills, and cognitive engagement. The thesis also emphasizes the importance of purposeful integration of digital tools into teaching, the development of

teachers’ digital competence, and the effective combination of traditional teaching methods with modern educational technologies.

Kalit so‘zlar: raqamli ta’lim, pedagogik mohiyat, raqamli texnologiyalar, elektron ta’lim resurslari, interaktiv ta’lim, multimedia vositalari, bilish faolligi, mustaqil fikrlash, raqamli kompetensiya, zamonaviy ta’lim.

Ключевые слова: цифровое образование, педагогическая сущность, цифровые технологии, электронные образовательные ресурсы, интерактивное обучение, мультимедийные средства, познавательная активность, самостоятельное мышление, цифровая компетентность, современное образование.

Keywords: digital education, pedagogical essence, digital technologies, electronic learning resources, interactive learning, multimedia tools, cognitive engagement, independent thinking, digital competence, modern education.

Bugungi globallashuv va axborot texnologiyalari jadal rivojlanayotgan davrda ta’lim tizimini zamonaviy talablar asosida takomillashtirish muhim pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, raqamli texnologiyalarning ta’lim jarayoniga keng tatbiq etilishi o‘qitish mazmuni, shakllari va metodlarini yangicha tashkil etish imkoniyatini yaratmoqda. Shu jihatdan raqamli ta’lim tushunchasi va uning pedagogik mohiyatini ilmiy-nazariy jihatdan o‘rganish dolzarb ahamiyat kasb etadi. Raqamli ta’lim - bu axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, elektron ta’lim resurslari, interaktiv platformalar va multimedia vositalaridan foydalanish orqali ta’lim jarayonini tashkil etish shaklidir. Uning asosiy maqsadi o‘quvchilarning bilimlarni samarali o‘zlashtirishi, mustaqil fikrlashi, axborot bilan ishlash ko‘nikmalari va bilish faolligini rivojlantirishdan iborat. Raqamli ta’lim o‘quv materiallarini turli shakllarda taqdim etish, individual ta’lim ehtiyojlarini hisobga olish hamda o‘qituvchi va o‘quvchi o‘rtasidagi o‘zaro hamkorlikni kuchaytirishga xizmat qiladi. Raqamli ta’limning pedagogik mohiyati texnologiyalardan foydalanish bilangina cheklanmaydi. U avvalo, ta’lim maqsadlariga erishish, o‘quvchilarning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olish, ta’lim jarayonida faol ishtirokini ta’minlash hamda o‘zlashtirilgan bilimlarni amaliyotda qo‘llashga yo‘naltirilgan pedagogik yondashuvni ifodalaydi. Shu sababli raqamli vositalarni tanlash va qo‘llashda ularning didaktik

imkoniyatlari, ta’limiy samaradorligi va o‘quvchilarning rivojlanishiga ta’sirini hisobga olish zarur.

Ayniqsa, boshlang‘ich ta’lim bosqichida raqamli vositalardan maqsadli foydalanish alohida ahamiyatga ega. Chunki bu davrda o‘quvchilarning bilim olishga qiziqishi, mustaqil fikrlashi, kuzatish va tahlil qilish ko‘nikmalari shakllanadi. Interaktiv topshiriqlar, elektron darsliklar, ta’limiy o‘yinlar va videomateriallar o‘quvchilarning darsga bo‘lgan qiziqishini oshirishga yordam beradi. Biroq raqamli texnologiyalardan foydalanish o‘qituvchining pedagogik mahorati va an’anaviy ta’lim metodlari bilan uyg‘unlashgan holda tashkil etilishi lozim. Shunday qilib, raqamli ta’limning mazmunini chuqur anglash, uning pedagogik imkoniyatlarini aniqlash va ta’lim jarayoniga samarali tatbiq etish zamonaviy pedagogikaning muhim yo‘nalishlaridan biridir. Mazkur tezisning maqsadi raqamli ta’lim tushunchasining mazmunini ochib berish, uning pedagogik mohiyatini yoritish hamda zamonaviy ta’lim jarayonidagi o‘rni va ahamiyatini asoslashdan iborat.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, raqamli ta’lim zamonaviy ta’lim tizimining muhim tarkibiy qismi bo‘lib, o‘qitish jarayonini samarali tashkil etish, o‘quvchilarning bilim olish imkoniyatlarini kengaytirish va ularning intellektual salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Uning pedagogik mohiyati raqamli texnologiyalardan maqsadli foydalanish orqali ta’lim sifatini oshirish, mustaqil fikrlashni shakllantirish va o‘quvchilarning bilish faolligini kuchaytirishda namoyon bo‘ladi.

Raqamli ta’lim vositalaridan oqilona foydalanish o‘quv materiallarini tushunarli va qiziqarli shaklda taqdim etish, individual ta’lim ehtiyojlarini hisobga olish hamda o‘quvchilarning dars jarayonidagi faolligini oshirish imkonini beradi. Bunda o‘qituvchining raqamli kompetensiyasi, pedagogik mahorati va texnologiyalarni to‘g‘ri tanlay olishi muhim ahamiyat kasb etadi

Shunday ekan, raqamli ta’limni rivojlantirishda texnologik imkoniyatlarni pedagogik maqsadlar bilan uyg‘unlashtirish, zamonaviy ta’lim metodlaridan samarali foydalanish va o‘quvchilarda raqamli savodxonlikni shakllantirish zarur. Eng muhimi, raqamli texnologiyalar ta’limning asosiy maqsadi emas, balki bilimli, mustaqil fikrlaydigan, ijodkor

va zamonaviy hayot talablariga mos shaxsni tarbiyalashga xizmat qiluvchi samarali vositadir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi. “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonun. O‘RQ-637-son, 2020-yil 23-sentabr.

2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Raqamli O‘zbekiston — 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risidagi PF-6079-son Farmoni. 2020-yil 5-oktabr.

3. UNESCO. Global Education Monitoring Report 2023: Technology in Education: A Tool on Whose Terms? Paris: UNESCO, 2023. Elektron manba.

4. Mishra, P., Koehler, M. J. Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge // Teachers College Record. 2006. Vol. 108, No. 6. P. 1017–1054. https://doi.org/10.1111/j.1467-9620.2006.00684.x.

5. Selwyn, N. Education and Technology: Key Issues and Debates. 2nd edition. London: Bloomsbury Academic, 2016.

6. Anderson, T. (Ed.). The Theory and Practice of Online Learning. 2nd edition. Edmonton: Athabasca University Press, 2008. Elektron manba.

7. OECD. OECD Digital Education Outlook 2021: Pushing the Frontiers with Artificial Intelligence, Blockchain and Robots. Paris: OECD Publishing, 2021. https://doi.org/10.1787/589b283f-en.

8. UNESCO. Global Education Monitoring Report 2023: Technology in Education. Paris: UNESCO, 2023. UNESCO rasmiy sayti.